

Antoni Jodłowski

Wieliczka, pow. Kraków. Stanowisko II (zamek)

Informator Archeologiczny : badania 5, 279-280

1971

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

dań: Grodzisko średniowieczne /XIII-
XIV w./.

Grodzisko położone jest na półwyspie przy południowo-zachodnim brzegu Jeziora Wieldzadz w odległości 300 m na południowy wschód od centrum wsi. Posiada kształt regularnej elipsy o wypiętrzeniu nad poziom wody 5-7 m.

Wykonano wstępne prace pomiarowe oraz wytyczono jeden wykop sondażowy /5 x 5 m/ w środkowej części majdanu. Eksploracja wykazała istnienie warstwy kulturowej o miąższości 110 cm, o częściowo zniszczonym w górnej partii pierwotnym układzie stratygraficznym. Na zawartość jej słożyła się niewielka ilość materiału ceramicznego, rebocho datowanego na XIII-XIV wiek, kości zwierzęce i nieokreślone przedmioty metalowe.

WIELICZKA, pow. Kraków
Stanowisko II /zamek/

Muzeum Żup Krakowskich w Wieliczce

Badania prowadził dr Antoni Jedłowski.¹ Finansowało Muzeum Żup Krakowskich w Wieliczce. Ósmy sezon badań. Osada wielokulturowa i ruiny zamku średniowiecznego.²

Kontynuowane prace wykopaliskowe w Wieliczce na zamku żupnym.³ Przedmiotem badań było określenie dokładnej chronologii niektórych fundamentów /wytypowanych przez architektów/ oraz poziomów osadniczych, odpowiadających poszczególnym fazom rozbudowy i użytkowania zamku.⁴ Ogółem założono pięć wykopów o łącznej powierzchni 106 m²; wszystkie zlokalizowano w bezpośrednim sąsiedztwie murów.⁵

Najciekawsze obserwacje poczyniono w wykopie Nr XLVI przy północnej ścianie budynku środkowego, gdzie odkryte połączenie fundamentów tzw.⁶ budowli prostokątnej z XIII/XIV w. i budynku gotyckiego dostawionego do niej od zachodu w XIV w. Poza tym wystąpiła tutaj warstwa kulturowa /zniszczona przez wykop pod fundament zamku/ z paleniskiem i ceramiką z okresu późnolateńskiego, reprezentowana, m.in. przez fragmenty naczyń z domieszką grafitu.⁷ Ustalono, że poziom średniowieczny w tym miejscu nie mógł być niższy jak 140 cm od obecnej powierzchni ziemi.⁸ Z innych obiektów na uwagę zasługuje fragment grubego słupa drewnianego z dwoma dodatkowymi rozperami połączonymi z nim pod kątem około 45°, odkrytego na wtórnym słoju w wykopie Nr L.⁹ Pochodzi on ze schyłkowej fazy średniowiecza lub z czasów nowożytnych.¹⁰

Z ważniejszych zabytków ruchomych - oprócz dużej ilości ceramiki - wymienić należy podkowy żelazne, obręcze - okucia do wozów, ostro-

gi żelazne, strzemięna, bełty do kuszy, gwoździe kowalskie, noże itp. Chronologię ich można odnieść do czasów średniowiecznych, głównie do XIII-XIV w. W dwóch wykopach natrafiono także na warstwę kulturową z okresu rzymskiego, zawierającą fragmenty dużych grubościennych naczyń naczyniowych.

WIERUSZÓW

Pracownia Archeologiczno-Konserwatorska P.P. PKZ Oddział w Warszawie

Badania prowadził mgr Krzysztof Nowiński. Finansował WKZ w Łodzi. Pierwszy sezon badań. Zamek średniowieczny i nowożytny /XIV-XIX w./

Celem badań było odnalezienie śladów zamku z XIV wieku ukrytych pod XIX-wieczną zabudową, z której pozostały ruiny. Przed założeniem wykopów badawczych przeprowadzono serię wierceń /ca 50 mb/. Najlepiej zachowana okazała się część północno-wschodnia terenu zamku. Pozostały obszar na skutek niwelacji wykazał niędźszość warstwy kulturowej ca 0,15 m.

Wykop Nr 1 scharakteryzowano we wschodniej części zamku, gdzie znajdują się ruiny z XIX w. Praca w tym wykopie polegała na odgruzowywaniu dwóch pomieszczeń piwnicznych, zbudowanych z kamiennego fundamentu i ceglanych skłopień. Fundament pochodzi przypuszczalnie z XVII-XVIII wieku, natomiast mur ceglany z wieku XIX. Fundament piwnicy posadowiony był w piasku bez żadnych śladów wcześniejszego osadnictwa. Znalezione przemieszany materiał zabytkowy późnośredniowieczny i nowożytny z przewagą przedmiotów z XIX i XX w.

Wykop Nr 2 wykazał pod warstwami nasypowymi istnienie warstwy kulturowej z XIV i XV w. zawierającej przepaloną polepę, fragmenty przepalonych cegieł, węgle drzewne i inne liczne ślady spalenizny. Znalezione tu dużo ułamków naczyń należących do tzw. ceramiki białej, kafle garnkowe, żelazne gwoździe, sztaby, okucia itp. Są to pozostałości po zniszczonym zamku założonym na początku XIV wieku przez ród Wieruszków. Po zakończeniu badań nadzorowano prace ziemne przy odsłanianiu murów znajdując przemieszany materiał zabytkowy z przewagą ceramiki "białej".

WIŚLICA, pow. Busko Zdrój

patrz wczesne średniowiecze